

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОРІВНЯЛЬНО -
ІСТОРИЧНОГО І ТИПОЛОГІЧНОГО
МОВОЗНАВСТВА**

УДК 811.134.2

*Стаття надійшла до редакції [Article received /**Статья поступила в редакцию] – 22.05.2018 р.**Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 27.05.2018 р.**Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98,34 %*<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2018.34.03>

**ВІД ПІРЕНЕЙСЬКОЇ ЛАТИНИ ДО HISPANIC ROMANCE:
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ТА МОВНІ АСПЕКТИ**

*Ніна Миколаївна Корбозерова (м. Київ, Україна)**ninakor@ukr.net*

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Шевченка 14

У статті проаналізовано соціокультурні та мовні аспекти еволюції мови Іспанії: від II ст. до н.е. до VIII ст. н.е., які охоплюють період розвитку і становлення іберійської, або піренейської, або іспанської, латини (200 рік до н.е. – 409 рік н.е.) та період становлення та розвитку примітивної, або первинної, іспанської мови (409 рік – 711 рік).

Розподіл на такі два періоди розвитку іспанської мови, які обумовлено історичними та соціокультурними чинниками, хронологічно відповідає розподілу на два періоди завоювань Іберійського півострова — римському та германському, які різняться між собою наслідками історичного, національно-культурного та мовного характеру.

У результаті римського завоювання народи, які населяли Іберійський півострів, повністю романізувалися, прийнявши сталі, більш розвинуті соціальні інституції, високу культуру та більш досконалу мову римлян, котра стала у подальшому основою іспанської мови.

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

From Pyrenees Latin to Hispanic Romance: historical, cultural and linguistic aspects (in Spanish) [Del latín pirenaico al romance hispánico: los aspectos históricos, culturales y lingüísticos]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

Германський суперстрат, навпаки, майже не вплинув на розвиток іспанської мови. Дослідники-романісти вважають, що через більш низький рівень своєї мови, германці залишили лише незначний залишок в іспанській у вигляді деяких лексичних запозичень. Цікавим є те, що германські племена як завойовники на теренах Іберійського півострова самі романізувалися та прийняли іспанський уклад життя. Проте, у цій статті автор висуває гіпотезу про існування більш значного впливу германського суперстрату на іспанську мову, ніж запозичення незначної кількості слів, як вважалося раніше. Автор вважає, що цей вплив спостерігається також і на фонологічному рівні, у результаті чого у VI ст. в іспанській мові відбувся широкомасштабний консонантний зсув та значні фонологічні зміни.

*Результати дослідження підтверджують дані про те, що на території Римської імперії з 200 року до н.е. існували різні форми вульгарної латини, зокрема іспанської, а між 500 та 600 р.р., тобто в добу германського завоювання з'являються передумови для виникнення романських мов, зокрема, примітивної іспанської мови, яка позначається у статті як *Hispanic Romance*, або *Romance Hispanico*.*

Ключові слова: *піренейська латина, примітивна іспанська мова, історичний аспект, культурний аспект, мовний аспект, германський суперстрат.*

**FROM PYRENEES LATIN TO HISPANIC ROMANCE: HISTORICAL,
CULTURAL AND LINGUISTIC ASPECTS**

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ukraine)

ninakor@ukr.net

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
14 Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article deals with the social, cultural and linguistic features of the evolution of the Spanish language from the 2nd century BC to the 8th century AD, which corresponds to the period of development and formation of Iberian, or Pyrenees, Latin (200 BC – 409 AD) and to the period of formation and development of primitive Spanish language (409 – 711 AD).

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Від піренейської латини до hispanic romance: історико-культурні та мовні аспекти (Іспанською) [От
піренейской латыни к hispanic romance: историко-культурные и языковые аспекты (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

The distribution of these two periods of development of the Spanish language corresponds to historical, social and cultural factors, correlated chronologically to two periods of conquest of the Iberian peninsula – Roman and German, which differ in their historical, national, cultural and linguistic consequences. As a result of the Roman conquest, the people inhabiting the Iberian peninsula were completely romanized by adopting the more developed social institutions, a high culture and a better language of the Romans, which became in the future the basis of the Spanish language.

German tribes as conquerors of the Iberian peninsula were romanized, having adopted the Spanish way of life. However, in this article, the author suggests a hypothesis of the existence of a significant influence of the German superstar than the borrowing of a small number of words. This influence is also observed at the phonological level. As a result, in the 6th century in the Spanish language took place a large-scale consonant shift and a significant phonological changes.

The results of the study confirm that in the Roman Empire since 200 BC there were different forms of vulgar Latin, in particular Spanish Latin, and between 500 and 600 AD there are preconditions for the emergence of Roman languages, in particular the primitive Spanish language, which is called in this article as HISPANIC ROMANCE, or ROMANCE HISPÁNICO.

Keywords: *Pyrenees Latin, primitive Spanish language, historical aspect cultural aspect, linguistic aspect, German superstar.*

**ОТ ПИРЕНЕЙСКОЙ ЛАТЫНИ К HISPANIC ROMANCE:
ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЕ И ЯЗЫКОВЫЕ АСПЕКТЫ**

Нина Николаевна Корбозёрова (г. Киев, Украина)

ninakor@ukr.net

доктор филологических наук, профессор кафедры романской филологии
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко
(Министерство образования и науки Украины)
01601, г. Киев, бульвар Шевченко 14

В статье проанализированы социокультурные и языковые особенности эволюции испанского языка, начиная со II ст. до н.э. до VIII ст. н.э. Выдвигается

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

From Pyrenees Latin to Hispanic Romance: historical, cultural and linguistic aspects (in Spanish) [Del latín pirenaico al romance hispánico: los aspectos históricos, culturales y lingüísticos]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

гипотеза о более сильном влиянии германского суперстрата на испанский язык, чем считалось ранее.

Ключевые слова: *пиренейская латынь, примитивный испанский язык, исторический аспект, культурный аспект, языковой аспект, германский суперстрат.*

DEL LATÍN PIRENAICO AL ROMANCE HISPÁNICO: LOS ASPECTOS HISTÓRICOS, CULTURALES Y LINGÜÍSTICOS

Nina M. Korbozerova (Kyiv, Ucraina)

ninakor@ukr.net

Doctora en Letras, Profesora Titular de la Cátedra de filología románica
 Universidad Nacional de Kyiv Tarás Shevchenko
 (Ministerio de Educación y Ciencia de Ucrania)
 14 ave Tarás Shevchenko, Kyiv, Ucraina, 01601

En el artículo se analizaron los aspectos sociales, culturales y lingüísticas de la evolución de la lengua española desde el siglo II a.C. hasta el siglo VIII de n.e. Se pone la hipótesis de que la influencia del superstrato germánico en la lengua española es más fuerte que se pensaba antes.

Ключевые слова: *el latín pirineo, el romance hispánico, el aspecto histórico, el aspecto cultural, el aspecto lingüístico, el superstrato germánico.*

La lengua española es un fenómeno lingüístico relevante. El latín que es la base lingüística de la lengua española fue importado por los romanos en el terreno hispánico hace más de 2000 años y pudo sobrevivir y transformarse, primero, en la lengua española literaria y, luego, en la lengua española nacional. A pesar de haber sufrido muchas influencias fonéticas, léxicas, morfológicas y sintácticas del substrato ibérico, dos superstratos árabe y germánico bastante duraderos y fuertes, diferentes adstratos, la lengua española se hizo fuerte y fue divulgada, sin contar Europa, por el mundo hispánico en la América Latina, en África, en Asia y en Oceanía. Hoy día, la lengua española se habla en cinco continentes y es un medio de la comunicación e instrumento socio-cultural potente de varias naciones y, en el resultado, es uno de los líderes lingüísticos en el mundo.

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Від пиренейської латини до hispanic romance: історико-культурні та мовні аспекти (Іспанської) [От пиренейской латыни к hispanic romance: историко-культурные и языковые аспекты (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозерова Н. Н.] *ninakor@ukr.net*

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

La tarea primordial de este artículo es dar un breve análisis del estado lingüístico en la Península Ibérica en evolución durante nueve siglos desde el inicio del período de la romanización de Hispania (año 218 a.C.) hasta el fin del dominio visigodo (año 711 de n.e.). Se presta mucha atención en el aspecto socio-cultural.

Un poco sobre los acontecimientos históricos de 2000 años de atrás. En el año 218 a.C. empezó la segunda guerra púnica marcada por el desembarco de los hermanos Escipión en Ampurias lo que cambió rotundamente el rumbo socio-cultural y lingüístico de España dando el inicio a la romanización completa y la incorporación posterior definitiva, aunque paulatina, de Hispania al mundo grecolatino. Después de la caída del último baluarte cartaginés, que era Gades, en 206 a.C., los romanos emprendieron la conquista de la Península Ibérica a principios del siglo II a.C. Ellos sometieron el Nordeste del Ebro, el litoral mediterráneo y la Bética. Se considera que la conquista completa del territorio de la Península Ibérica fue realizada solo con la pacificación de los cántabros y astures por Augusto en el año 19 a.C.

En el resultado de la conquista romana, Hispania se transformó radicalmente en técnica agrícola e industrial, en la organización civil, jurídica y militar, en sus costumbres y vestidos y, que es lo más esencial, en el aspecto lingüístico, pues con la civilización romana en todo el territorio hispano fue impuesta la lengua latina, importada por los legionarios, colonos y administrativos. La lengua latina, que fue difundida como un instrumento expresivo y obligatorio común en todo el Imperio Romano, se caracterizaba por la superioridad cultural en comparación con las lenguas vernáculas. Aquirió pronto en Hispania el carácter oficial gracias a las instituciones, a la acción de la escuela y a la constante relación y comunicación entre los romanos y los hispanos. La desaparición de las lenguas premitivas peninsulares no era repentina, pues había un período de bilingüismo más o menos largo. Poco a poco, las hablas indígenas se refugiaron en la conversación familiar. De tal modo, acabó la latinización completa de la Península Ibérica.

Un poco sobre las peculiaridades del latín pirenaico. La lengua latina procede de las lenguas indoeuropeas, se distingue por su claridad y precisión. En comparación con la lengua griega carece de la musicalidad, riqueza y firmeza de matices semánticos y expresivos, con la flexión nominal bastante pobre. Pero posee la justeza, la expresividad más destacada. Casi no hay complejidades del vocalismo y del consonantismo indoeuropeos. El contacto constante con la literatura griega

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

From Pyrenees Latin to Hispanic Romance: historical, cultural and linguistic aspects (in Spanish) [Del latín pirenaico al romance hispánico: los aspectos históricos, culturales y lingüísticos]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

resultó fructífero e hizo que el latín fuera apto para la poesía, la elocuencia y la filosofía. De ejemplo sirven las obras de Cicerón, Virgilio, Horacio, Tito Livio. Marco Anneo Séneca, Quintiliano, Lucio Anneo Séneca, Lucano, Marcial, muchos de los cuales eran de procedencia hispánica. Todos ellos hicieron un gran aporte en la literatura latina.

Con la caída del Imperio de Roma, aparecieron los estados separados y la unidad lingüística latina se quebró. En consecuencia, en cada una de las provincias aparecieron innovaciones fonéticas, gramaticales y léxicas. Empezó la época de los idiomas romances.

El español primitivo, en comparación con el latín vulgar, siguió las tendencias generales propias a todas las lenguas romances, entre las cuales las más importantes son: la desaparición de la declinación nominal, la reducción del género neutro, la reducción de la conjugación latina, la aparición del artículo, además, nació un sistema complicado de las formas temporales y modales del verbo, se hizo más fuerte el papel funcional de la preposición que empezó a expresar diferentes relaciones sintácticas. En el aspecto fonético hay un fenómeno consonántico importante que es la síncope de la *m*-.

Por otro lado, el latín de Hispania es bastante conservador en comparación con el latín de otras regiones románicas debido a muchas causas, que son de carácter temporal, local, duradero y comunicativo. Por eso, en el español primitivo hay muchos rasgos que lo diferencian de otras lenguas romances. De tal modo, hay palabras arcaicas latinas *hablar*, *más*, existen la terminaciones *-s* en el sistema nominal y *-ra*, *-se* en los tiempos y modos verbales, tres tipos de pronombres demostrativos, etc.

Un poco sobre la época visigoda. Otra invasión, muy contraria a la romana por su carácter y por las consecuencias, era la de los visigodos. En el año 409 un conglomerado de pueblos germánicos – vándalos, suevos y alanos – al atravesar los Pirineos, invadió España, lo que puso fin a la dominación romana. Estos pueblos en su conjunto, tuvieron una influencia administrativa y militar en la Península Ibérica y se situaron en las 3 zonas tradicionales: Tarraconense (los visigodos), Bética (los alanos) y la Lusitania (los suevos). Los visigodos se hicieron dueños de toda la Península Ibérica sometiendo paulatinamente a otras tribus germánicas. Nació así

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Від піренейської латини до hispanic romance: історико-культурні та мовні аспекти (Іспанською) [От
пиренейской латыни к hispanic romance: историко-культурные и языковые аспекты (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net

**PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]**

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

la primera monarquía española con la capital, primero, en Barcelona y, después, en Toledo.

Se puede suponer que este tiempo (casi 300 años) bastaría para germanizar a un país, pero el pueblo dominador fue dominado por el pueblo conquistado, debido a su cultura inferior. Hasta que España pudo conservar su nombre. No hubo en España un período bilingüe largo, era bastante corto y los mismos visigodos se adaptaron pronto a la cultura, a la lengua y a la religión romana, abandonando su propia lengua, que en el siglo VII se hallaba en plena descomposición. Con los visigodos, la cultura decae, se interrumpe la vida intelectual, estos siglos son más pobres en el desarrollo de la tradición cultural de España. El único nombre ilustre en el siglo VII es de San Isidoro.

En la lingüística románica se considera que en el español, la fonética, la morfología, la formación de las palabras y la sintaxis no tienen ninguna influencia germánica. Lo único que ha dejado el superstrato germánico en la lengua española son unas 200.000 palabras de uso militar y de derecho. En total, el vocabulario español cuenta con unas 100 palabras de uso cotidiano de procedencia germánica entre las cuales cabe mencionar *jabón, guerra, guardar, rico, multitud, brote*. Es notable, además, la influencia germánica en los nombres toponímicos, hoy día hay más de 80. Los topónimos prestados de otras lenguas, a propósito, son los mejores testimonios históricos de las fronteras existentes de la invasión de otros pueblos y de los límites y del grado de la influencia social, cultural y lingüística de estos invasores en la lengua de los territorios subyugados.

Empero, se puede suponer y poner la hipótesis de que las transformaciones tan fecundas que tuvieron lugar en el sistema fonológico en el romance pirenaico fue posible bajo la influencia de la lengua de los visigodos. Pues, como se sabe, las lenguas germánicas antes de la invasión sufrieron los cambios consonánticos importantes que consisten en su transposición lineal.

Un poco sobre fonética, gramática y léxico de la lengua de Hispania del siglo VI. El latín de Hispania de aquel entonces sigue evolucionando según sus leyes internas y se ve claramente que ya no era la lengua latina, sino una nueva formación específica. Entre muchos fenómenos, especialmente fonológicos, es de mencionar el cambio de la articulación, la sonorización de las sordas intervocálicas, la palatalización de los grupos consonánticos iniciales e interiores, la velarización, la aspiración, la contracción de los diptongos latinos y, al contrario, la diptonguización

(Current issues in comparative and historical linguistics and linguistic typology)

From Pyrenees Latin to Hispanic Romance: historical, cultural and linguistic aspects (in Spanish) [Del latín pirenaico al romance hispánico: los aspectos históricos, culturales y lingüísticos]

© Korbozerova N. M. [Korbozerova N. M.] ninakor@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

de las vocales débiles latinas, la pronunciación clara y fija de las oclusivas y labio-dentales según su lugar.

Es evidente que las transformaciones lingüísticas en el terreno hispánico en aquellos tiempos son enormes. Se puede calificar este período como el paso o la transición del latín vulgar al romance hispánico. Nuestras observaciones testimonian a la teoría de que en el vasto territorio del Imperio Romano desde el año 200 a.C. hasta el año 400 de n.e. existen diferentes formas del latín vulgar y entre los años 500 y 600 de n.e. empiezan a distinguirse notablemente estas variantes, lo que son las premisas para formarse las futuras lenguas romances.

Literatura usada

1. Алисова, Т. Б., Репина, Т. А., Таривердиева, М. А. *Введение в романскую филологию* (Москва, 1987).
2. Григорьев, В. П. *История испанского языка* (Москва, 1985).
3. Korbozerova N. *Historia de la lengua española* (Kyiv, KNU, 2015).
4. Rodríguez, Rosique S. *La época visigoda*, www.cervantesvirtual.com/...visigoda.../00f492.12-82b2-11d...
5. Lapesa, Rafael. *Historia de la lengua española* (Madrid, 1981).
6. Litvinenko, E. V. *Historia de la lengua española* (Kyiv, 1983).
7. *Los Escipiones, una saga que cambió el runbo de España*, <http://www.nationalgeograrhic.com.es/>
8. Masluchenko, N. *Antología de la lengua española* (Kyiv, 1976).
9. Menéndez Pidal, Ramón. *Orígenes del español* (Madrid, Espasa-Calpe, 1980).
10. Segunda Guerra Púnica. *Escipión contra Aníbal*, historia-roma.com/

References

1. Alisova, T. B., Repina, T. A., Tariverdieva, M. A. *Vvedenie v romanskuju filologiju* (Moskva, 1987).
2. Grigor'ev, V. P. *Istorija ispanского jazyka* (Moskva, 1985).
3. Korbozerova N. *Historia de la lengua española* (Kyiv, KNU, 2015).
4. Rodríguez, Rosique S. *La época visigoda*, www.cervantesvirtual.com /...visigoda.../00f492.12-82b2-11d...
5. Lapesa, Rafael. *Historia de la lengua española* (Madrid, 1981).
6. Litvinenko, E. V. *Historia de la lengua española*. – K., 1983.
7. *Los Escipiones, una saga que cambió el runbo de España*, <http://www.nationalgeograrhic.com.es/ .../>
8. Masluchenko, N. *Antología de la lengua española* (K., 1976).
9. Menéndez Pidal, Ramón. *Orígenes del español* (Madrid, Espasa-Calpe, 1980).
10. Segunda Guerra Púnica. *Escipión contra Aníbal*, historia-roma.com/

(Актуальні питання порівняльно-історичного і типологічного мовознавства

[Актуальные вопросы сравнительно-исторического и типологического языкознания])

Від піренейської латини до hispanic romance: історико-культурні та мовні аспекти (Лепанської) [От
 пиренейской латыни к hispanic romance: историко-культурные и языковые аспекты (На исп. яз.)]

© Корбозерова Н. М. [Корбозёрова Н. Н.] ninakor@ukr.net